

Delavska Pravica

Glasiilo krščanskega delovnega ljudstva

zhaja vsak četrtek pop.; v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva c. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 1.—. ~ Cena: za 1 mesec Din 4.—, za četrto leta Din 10.—, za pol leta Din 20.—; za inozemstvo Din 7.— (mesečno) — Oglasi: po dogovoru

Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo Delavska zbornica, Miklošičeva cesta 22, I. nad. Telefon 2265. — Štev. čekovnega računa 14.900

Jože Gostinčar:

Nazaj h Kreku!

Današnja doba je doba splošnih zmed, pred katerimi ni zavarovan noben narod. Tudi med nami Slovenci gre vse križem. Vsakdo poje svojo pesem brez ozira na prikladno »vižo«. Vsi »instrumenti« so razglašeni in glasovi zmedeni. O pravi socialni in socialistični smeri postaja samo teorijsko prerekanje, posebno glede delavskega vprašanja. Nihče »boljih« ne more najti po Krekovi smrti za te ljudi izgubljene niti. Koliko je bilo pričetege socialnega dela, je običalo v zastoju socialne nebržnosti.

Kmetstvo ljudstvo je zapuščeno, obrtniki životarijo brez pravega cilja, delavstvo pa se z velikimi težavami bori po svojih osovraženi organizacijah za suho skorjico kruha. Pa tudi tu ni razen delne zavesti pravega napredka. Kriza dela ubija delavsko blagostanje deloma po naravni poti, še bolj pa po umetnih mahinacijah kapitalistov.

Slovenska politična pota so skrajno žalostna. Ko bi šli Krekovo pot, gotovo bi bila boljša in uspešnejša.

Krek je storil izmed Slovencev morda največ za samostojno državo vseh južnih Slovanov. To delo mu je prineslo nezaupanje vseh avstrofilov gori do cesarskega prestola. Dr. Krek je imel pogum, da je v deželnem zboru javno izjavil, da prebiva od Triglava do Egejskega morja en slovanski rod. Dr. Krek je bil mož, ki svojih misli ni skrival, svojih besed in dejanj ni prekliceval in ne zavijal. Bil je mož odkritega in neustrašenega značaja. Za resnico bi bil položil tudi svojo glavo. Sebičnosti in častihlepnosti za svojo osebo ni poznal. Bil je mož naroda. Velikokrat je rekel: »Najboljše se počutim med delavci in kmeti, ker tam se govori resnica.« Njegovo mnenje je bilo, da mora vsakdo, ki ima količkaj sposobnosti, delati za gospodarski, kulturni in verski napredek naroda in sicer v svojih stanovskih in drugih organizacijah. V stanovskih in strokovnih organizacijah je gledal Krek v novi čas, ki naj prinese posebno delavcem izboljšanje in končno rešitev delavskega vprašanja. Iz tega razloga so sprejele organizacije »Načrt delavskih stanov«, katerega oče je bil dr. Krek. Po tem načrtu, ki je splošen in stanovski, naj bi vsakdo sodeloval. Za delavce določa posebna delavska društva, v katerih naj se delavci pripravljajo za svoj gospodarski pokret.

Ta program, smernice je držala osobito delavska organizacija do današnjega dne. Kmetstvo ljudstvo se ni nikdar organiziralo, kakor bi bilo potrebno, dasi se je za ta stan največ delalo. Od vse organizacije kmečkenga stanu je ostalo le sedaj zamrznjeno posojilništvo. O kakih kmetijskih stanovskih organi-

zacijah je pa zelo malo sledi. Pri kmečkem stanu se je poizgubilo vse v politiki, odkoder se je pričakovalo izboljšanje in napredek. Toda namesto izboljšanja je prišla miselna odvisnost od politikov.

Obrtna organizacija se ni mogla trdno živeti. Vzrok je bila v prvem redu brezbržnost obrtnikov samih, radi česar naporu posameznikov niso mogli imeti uspeha. Škodila jim je pa tudi medsebojna politična borba. Tu liberalec, tam klerikalec, toda vsi z enim gospodarskim programom. Vezala jih je pa misel poslabšanja delavskega zavarovanja.

Delavstvo se je ohranilo v svoji organizaciji, četudi po raznih križevih potih sumničena, preziranja in dostikrat grdega in neresničnega natolcevanja v svoji, po dr. Kreku ustanovljeni organizaciji.

Delavska organizacija je bila najprej politična in je imela tudi svoj lastni izvršilni odbor, ki je izvrstno in popolnoma neodvisno deloval. Ko se je pa ustanovila »Delavska krščanska socialna zveza« in pozneje »Jugoslovanska strokovna zveza«, je politični del organizacije polagoma zgubljal člane, ker je rastla strokovna organizacija. Pripomniti je še, da je »Slovensko katoliško delavsko društvo«, katerega predsednik je bil pisec teh vrstic, med vojno priredilo tri velike manifestacijske shode za majniško deklaracijo. Shod v Vižmarjih, na Vrhniki in na Grosupljem, kjer se je poleg neke narodne organizacije prijavi tudi naše delavsko društvo. Vsi shodi so bili prepovedani, pa so se vendar vršili ob tisočih navdušenih ljudi in številne žandarmerije. Riskirali smo tedaj vse, da priborimo politično nezavisnost od ošabnih Nemcev. Bili smo po Kreku orientirani v jugoslovanski smeri.

Danes pa živimo v ogromni zmedi. Nihče menda ne ve, kaj hoče. Ni več Kreka!

Zato se pa čujejo čimdalje česče glasovi, da treba nazaj h Kreku.

Delavska organizacija se ga oklepa na celi črti, zato je pa še niso podrli viharji, ki prihajajo ravno od one strani, ki je že precej pozabila na Kreka, njegove nazore in njegovo ogromno delo. Seveda podirati, zabavljati, zavijati in rabiti neresnico se nekaterim ne zdi posebno težko, ali je nevarno in podlo. To pa prihaja vse odtod, ker se je pri mnogih izgubila Krekova smer.

Zato pa naj bi vsi, ki so izgubili Krekovo stezo, ali je pa nikdar poznali niso, isto poiskali, da bi v bodoče ne kolebali ne levo in ne desno, temveč hodili politično in socialno ravno pot v interesu delovnih stanov, vse naše države in vsoga našega ljudstva.

Nazaj torej h Kreku!

Za naš neodvisen delavski tisk

Neodvisen delavski tisk je tribuna, raz katere govori delavstvo in jedko biča razmere, ki mu jih povzroča sedanji gospodarski družabni red.

Naša tiskana beseda pa danes ne pomeni to, kar bi ona po moči in številu delavstva morala pomeniti.

Krog pobornikov za pravice delovnega ljudstva je zato treba potisočiti — ker le tedaj, ako bo delovno ljudstvo samo direktno posegalo v pereče socialne probleme, je upati, da se bodo razmere malega človeka izboljšale.

Naša »Delavska Pravica« v tem pogledu dosledno vrši to delo. Vsled tega naj ne bo nikogar, ki bi na njo ne bil naročen. Zato naročajte in podpirajte naš neodvisen delavski tisk »Delavsko Pravico«.

Z ozirom na težke gmotne razmere našega delavstva in nameščenstva je uprava znižala naročnino za nečlane na 40 Din za celo leto, 20 Din za pol leta, 10 Din za četrto leta in 4 Din za en mesec.

Zaveden delavec in nameščenec mora vsak čas in vsepovsod, posebno pa med svojimi neorganiziranimi tovariši pridobivati naročnike za našo »Delavsko Pravico«.

Storite v tem pogledu vsi svojo dolžnost, ker le tedaj bo mogoče izboljšati težke razmere našega delovnega človeka.

Delavcu in nameščencu — neodvisen, delavski tisk, »Delavsko Pravico«.

Naši izseljenci

Golgota rudarjev v Jermi.

Ker doma ni za vse kruha, odhaja veliko število naših delavcev, predvsem rudarjev za delom v južne dele naše države. Pred leti se je odprlo večje število rudnikov, ki so nudili tem izseljencem vsaj borni zaslužek. Da razmere pri teh rudnikih niso posebno ugodne, je že šestokrat ugotovilo naše časopisje.

Prav posebno težke in neznosne razmere pa vladajo sedaj že celo leto v rudniku Jerma v moravski banovini. Nekaj let je rudnik dobro uspeval in je bilo v njem zaposlenih nad 1200 delavcev in to večinoma Slovencev in Hrvatov. Letos pa se je delo nenadoma začelo ustavljati. Delavstvo že 6 mesecev ni prejelo nobene plače. Poleg tega, ne da bi dobili izplačano, kar jim rudnik dolguje, je vsem odpovedana služba s 15. decembrom 1933.

Delavstvo se na vse mogoče načine bori, da bi prišlo do svojih pravic, toda zaman, od bede in trpljenja so rudarji in njihove družine popolnoma izčrpani. Nekaj malega je delavstvo dobilo podpore, toda spričo razmer, v ka-

Na kmete z njimi, od koder so prišli . . .

G. Petejan je s predlogom o izgonu »kmet-skega« proletariata nazaj na kmete načel vprašanje »radikalne« rešitve brezposelnosti, ki naj bi se rešilo s tem, da bi se meščanstvo otreslo skrbi za tisoče brezposelnih na račun kmetkega ljudstva. »Rdeče« prepleškani zavezniki meščanstva pri takih izjavah hote pozabljajo, da je Slovenija kot agrarna dežela prenaseljena in baš radi prenaseljenosti prezadolžena in da je kmetijski proletariat prisiljen k izseljevanju, ker bi sicer moral na »lastni grudi« poginiti lakote.

Prenaseljenost. Saj ni Slovenija prenaseljena, me bo kdo zavrnil, saj živi komaj 65 ljudi na kv. kilometru, dočim jih ima Nemčija 135, Francija 105, Anglija 180. To drži. Toda pogledjmo stvari do dna. Slovenija meri 16.192 kv. kilometrov, od tega odpade na kmetijsko površino t. j. njive, travnike, pašnike, vinarje in sadovnjake komaj polovica — 8.296 kv. kilometrov. Kmečkega prebivalstva pa ima 682.000. Takoj pri tem računu se položaj temeljito spremeni. Sedaj pride na km² kmetijske površine 82 ljudi, na km² njivske površine, ki znaša 3.109 km², pa 220 ljudi, dočim jih pride v Nemčiji in Franciji 77 in v Angliji 47. Posledica te prenaseljenosti so na eni strani majhne kmetije, neracionalno gospodarstvo, vedno večja neplodovitost zemlje radi stalne delitve in temu sledeča prezadolženost, na drugi strani vedno večje izseljevanje in dotok v mesta, ki ga meščanstvo, hoteč zakriti pravi vzrok imenuje pomanjkanje ljubezni do lastne grude. Beseda pomanjkanje je na mestu, toda ne pomanjkanje ljubezni temveč pomanjkanje »kruha«.

Edina rešitev bi bila izselitev vsaj dveh tretjin prebivalstva. Toda kam naj se to prebivalstvo izseli. Kapitalistične države, v katere se je proletariat doseljeval, so zaprle svoje meje, ker same ne morejo svojih ljudi preživljati, industrija počiva in propada, mesta so polna brezposelnih. V kapitalistični družbi torej ni možna rešitev agrarne prenaseljenosti.

Drugo prav tako važno vprašanje pa je prezadolženost kmeta. Prezadolženost je, kakor že gori omenjeno, posledica vedno manjše produktivnosti zemlje in nizkih cen kmetijskih produktov. Nizke cene kmetijskih produktov pa so posledica profitaželnosti kapitalistov. Da potegnejo čimvečji profit zmanjšujejo delavcu plačo. Ker pa mora delavec živeti, je treba poskrbeti, da so življenske potrebščine čim cenejše. In te potrebščine proizvaja — kmet.

Do nastopa gospodarske krize se države, ki so upravni organi vladajočega sloja t. j. meščanstva niso veliko brigale za kmeta. Z nastopom krize, ki je nujna posledica brezglavega kapitalističnega gospodarstva, je padel konzum industrijskih proizvodov in s tem bi padel tudi profit kapitalistov. Da ohranijo profit so začeli ponovno zniževati delavske mezde in temu primerno so morale pasti cene kmetijskih proizvodov. Vse to je kmeta pritiralo na rob propada in šele sedaj se je začelo zanj zanimati meščanstvo, ne morda zato, da ga zaščiti pred izkoriščanjem, temveč zato, da ga reši popolnega propada in ga usposobi za še nadaljno produciranje večvrednosti.

Države so poskušale na razne načine. Z zaščitnimi carinami, z maksimiranjem cen, z inflacijo, z moratoriji za kmečke dolgove.

Pri nas se je z zakonom iz l. 1931 uvedel moratorij za kmetijske dolgove. Ta zakon pa

je dne 23. novembra t. l. zamenjala nova uredba, s katero se uvaja postopno odplačevanje dolgov. Kmetijski dolgovi naj bi se odplačali pri 6% obrestih, če je dolg pri denarnem zavodu, in 3 in pol odstotka, če je dolg pri zasebniku, v 12 letih z vsakoletnimi procentualnimi odplačili, ki bi bila v prvem letu najnižja t. j. 6% glavnice banki in zasebniku, se vsako leto zviševala in dosegla v 12 letu navšnji odstotek t. j. 18.78% banki in 17.55% zasebniku. Prvi obrok naj bi se plačal do 15. novembra 1934. Posebno važni odstavek je oni, ki pravi: da kmet, ki ne plača treh obrokov, izgubi zaščito in se lahko predlaga izvršba v njegovo imovino za celotno dolgovano vsoto. Kakor sem že uvodoma poudaril je sedanja zadolženost kmeta nujna posledica razmer, v katerih živi. Zato je važno, da si ogledamo ali je kmet pri sedanjem stanju kmetijske produkcije in cen kmetijskih proizvodov sploh še zmožen plačevati obroke svojih dolgov. Po statističnih podatkih, ki pa so vsi zelo netočni, naj bi znašal celoten produkt

slovenske zemlje	426,953.654 Din
od tega odpade na produk-	
cijske stroške 60% t. j.	256,172.192 „
na davke	68,124.980 „
na prvi 6% obrok dolgov	60,000.000 „
na obresti za leto 1934	40,000.000 „
na zavarovalnine	18,000.000 „

Skupaj 432,292.172 Din
Ostane »čisti donos« — 5,3443.518 Din

Po vseh teh podatkih se jasno vidi, da kmet ne samo ne bo mogel plačevati obrokov svojih dolgov, temveč bo v najkrajšem času prisiljen iskati novih posojil. Ker pa teh ne bo dobil niti v bankah in še manj v hranilnicah je tako prepuščen baš radi »zaščite« na milost in nemilost oderuhov, ki bodo s pretiranimi obrestmi pospešili proces propada in bo kmet v najkrajšem času postal iz svobodnega lastnika — zakupnik.

Tako meščanstvo samo razpršuje ono meglo, s katero je ovilo kmeta in ga »posedujočega« izrabljajo proti ostalemu delovnemu ljudstvu; kmet sam pa prihaja po težkih preizkušnjah in žrtvah do spoznanja, da je enako, samo po obliki drugače izkoriščen, kakor delavec, da je njegovo zgodovinsko mesto v vrstah delovnega ljudstva in da gleda svojo boljše bodočnost v družbi, ki je cilj zavednega delovnega ljudstva vsega sveta.

Gospodarsko stanje v Jugoslaviji oktobra 1933

(Po podatkih Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu.)

Od skupnega števila delavcev in nameščencev zavarovanih v oktobru 1933 je bilo zaposlenih pri posameznih panogah industrije in sicer v trgovini 53.085 delavcev in nameščencev ali 9.66%, v gozdničarski industriji 40.966 delavcev ali 7.46%, v živilski industriji 40.091 ali 7.30%, v tekstilni industriji 39.691 ali 7.22%, v kovinski industriji 33.004 ali 6.1%. Največje število zavarovanih delavcev in sicer 55.735 ali 10.14% je bilo zaposlenih kot hišnogospodinjki posli.

Napram stanju v mesecu oktobru leta 1932 se je stanje zavarovanih članov povečalo za 5155 delavcev. Ta porast gre predvsem na tekstilno industrijo, kjer so po večini dobile zaposlitev ženske.

V tem mesecu zavzema tekstilna industrija prvo mesto med posameznimi panogami industrije, in pokazuje izboljšanje napram stanju v istem mesecu leta 1932 porast za 7214 ali 22%. Od tega je 3701 ženskih in 3513 moških delavcev. Največji porast je dosegla dravska banovina in sicer za 2037, nakar sledi Zagreb z 954.

Akcija za ustanovitev konjunktornega instituta

Pred kratkim se je v Zagrebu vršila anketa, katero je sklical Zavod za napredovanje zunanje trgovine. Anketa, na katero so bile povabljeni tudi nekatere delavske zbornice, je razpravljala o možnostih in potrebi ustanovitve konjunktornega instituta v naši državi. V naši državi iz občin socialnih in gospodarskih ozirov nujno pogrešamo tako institucijo, ki bi se bavila specialno s splošno gospodarsko in socialno statistiko. Posamezne gospodarske in socialne institucije že tudi sedaj vodijo statistiko. To pa le za gotova področja in za gotove svrhe. Enotne statistike za proučevanje gospodarskih in socialnih prilik pa ni. Delavske zbornice so na tem vprašanju zelo interesirane. Zato so zastopniki zbornice na omenjeni anketi poudarjali potrebo, da se naj tak institut ustanovi z zakonom, ki bi imel prisilne določbe, zlasti glede pridobivanja potrebnega statističnega gradiva. Tak institut naj bi bil javno-pravna korporacija, ki bi se mogla materialno naslanjati na delodajalske in delavske zbornice, narodno banko, centralni odbor za posredovanje dela itd. Vsi državni uradi, ki zbirajo statistične podatke, kakor tudi vse gori navedene korporacije, bi morale dostavljati temu institutu svoje podatke. Industrija bi mu morala dostavljati podatke o potrošenih surovinah, iznosu cen za fabrikate, o iznosu delavskih mezd, javnih dajatev, obresti, najemnin in drugih stroškov.

Večina zastopnikov na tej anketi je bila mnenja, da ureditev takega instituta z zakonom ni izvedljiva. Zakaj, nam ni znano. Zdi se nam pa, da se bodo tudi pri tem delodajalci upirali dati točne podatke o svojem gospodarstvu.

Važno vprašanje

Kriza, ki je nujna posledica brezglavega kapitalističnega gospodarstva in profitaželnosti kapitalistov, ni zadela v toliki meri lastnike produkcijskih sredstev, kakor delovno ljudstvo. Delovno ljudstvo je v tisočih brezposelno in strahovito zadolženo radi vedno manjših dohodkov, ki že v dobi konjunktore niso dosegle 50% predvojnne svote, dočim je meščanstvo v debelih letih konjunktore nagrabilo ogromne dobičke in raditega z lahkoto prenaša krizo.

Kljub temu pa meščanstvo, izrabljajoč svojo vsemogočnost kot vladajoči razred, skuša prevaliti vsa bremena krize eno za drugim na rame delovnega ljudstva. Najvažnejše vprašanje, ki ga je prinesla s seboj kriza kapitalističnega sistema, je preskrba tisočev brezposelnih. Zato je meščanstvo pri nas, kakor drugod, že takoj v prvih letih krize z raznimi davščinami skušalo prevaliti skrb za te žrtve na ramena delavstva in intelektualcev (bednostni fond), z lastnimi ter svojih zaveznikov predlogi za odtok brezposelnih nazaj na kmete na ramena kmetov. Tako je dal v Nemčiji Hitler v ta namen odgnati na tisoče brezposelnih na velika posestva pruskih junkerjev, kjer za mizerno plačo pri skrajno slabih življenskih razmerah (delo v močvirjih) garajo do 16 ur na dan. Skoro enako Dollfuss v Avstriji in Mussolini v Italiji. Pri nas javna dela (naprava ceste Sava—Zidani most) in kidanje snega po mestih, vse za smešno mezdo 8 do 10 Din dnevno pri delu 10 do 14 ur.

Ker pa delovno ljudstvo radi vedno večjega obubožanja in vedno manjših dohodkov na eni, ter vedno večjega števila brezposelnih na drugi strani, ne more v zadostni meri prispevati za stradajoče, poskuša meščanstvo z apelacijo na javno usmiljenost prepustiti skrb za brezposelne javni dobrodelnosti.

Toda vse to ne zadostuje in ker meščanstvo n o č e skrbeti za brezposelne, so ti tisoči zapisani počasnemu hiranju od lakote.

Nihče ne ve ne ure ne dneva. Kriza se zaostruje, vsakdo je lahko jutri brezposelen. Zato je pa treba strnjene fronte delovnega ljudstva, manualcev in intelektualcev, brez razlike prepričanja in svetovnih nazorov, ker le v strnjeni vrsti bomo izvojevali svoje najosnovnejše zahteve.

In izmed teh sta trenutno najvažnejši: **I. gospoda, roke proč od naših pičlih in krvavo prisluženih dohodkov; II. za brezposelne mora skrbeti meščanstvo, kajti ono je povzročitelj krize in iz krize sledeče brezposelnosti.**

Iz finančnega zakona

Uslužbeni davek bo zvišan za 1%. V novem finančnem zakonu je dobil finančni minister pooblastilo in sicer v čl. 17., da more kot izreden doprinos v proračunsko leto 1934/35 uvesti plačevanje 1% uslužbenega davka od onih bruto dohodkov, ki so podvrženi temu davku. Pri tem so izvzeti: hišna služinčad, nekvalificirani delavci in dnevniki, orožniki, graničarji, podčastniki in upokojenci, katerim so pokojnine regulirane po odredbah zakona, ki so veljali pred uveljavitvijo uradniškega zakona iz leta 1923 in zakona o ustroju vojske iz leta 1923.

Na ta način bodo sedaj plačali vsi uradniki in kvalificirani delavci poleg uslužbenega davka, ki ga plačujejo, še en odstotek več kot doslej.

To in ono

Vevče. Pridite vsi, ki si želite po napornem fizičnem delu tudi duševne hrane in razvedrila na Delavski kulturni večer, ki se bo vršil v ponedeljek 8. januarja ob 8. uri zvečer v domu »Prosvete« D. M. v Polju. Na sporedu je sledeče: 1. Na obali — recitacija. 2. Krščanski socializem in marksizem — predavanje. 3. Dramatični prizor. 4. Godbene točke. 5. Mi gremo naprej — zborna deklamacija. Iz sporeda vidite, da je večer skrbno pripravljen, pa najsi bo delavsko vzgojnem kakor zabavnem oziru. Vstopnina je za člane skupine in »Prosvete« 1 Din, za ostale 2 Din. Otroci pod 16. letom 1 Din. Znao tudi na sledeči način: Pri sreskem cestnem odboru v Ljubljani je bil že par let zaposlen

tov. Belec Franc, ki pa še ni bil stalno nastavljen. — Do poletja 1933 je prejemal dnevno 30 Din plače. G. nadzornik mu lepega dne pove, da bo sedaj prejemal le še 25 Din. Seveda je Belec ugovarjal, da za 25 Din ne more preživljati sebe in družine. G. nadzornik pojasni: lahko imate še naprej 30 Din dnevno, a po zimi potem ne boste imeli dela. Belec je raje delal za 25 Din, da bo le imel tudi pozimi nekaj zasluzka. V začetku zime je pa isti nadzornik delavca Belca odslovil, da pozimi ni na cesti dela. Mestni župan je sicer obljubil ubogemu delavcu, da bo to nepravilno postopanje uredil.

OUZD v novembru 1933

Zaposlitev delavstva je bila v novembru 1933 neznatno povoljnija nego lansko leto. Prirast članstva OUZD-a je znašal 489 napram 807 v oktobru. Trenutno narašča še vedno samo število ženskih delavcev. Moških delavcev je še vedno manj kot lansko leto. Vzrok temu je — kakor smo že ponovno poročali — nazadovanje stavbne industrije, katera zaposluje pretežno moške delavce in napredovanje tekstilne industrije, katera zaposluje pretežno ženske. Radi pregleda navajamo letne razlike zavarovanih delavcev na zadnjih 6 mesecev.

Letna razlika

Mesec	moških	ženskih	skupaj
Junij	- 4.211	+ 134	- 4.077
Julij	- 3.351	+ 763	- 2.588
Avgust	- 2.600	+ 1.091	- 1.509
September	- 1.492	+ 1.280	- 212
Oktober	- 544	+ 1.351	+ 807
November	- 979	+ 1.468	+ 489

Iz teh statističnih podatkov je razvidno, da ob poslabšanju zaposlenosti ne moremo več govoriti. Ne velja pa ta trditev za delavske plače, kakor je razvidno iz sledečih letnih razlik povprečne dnevne zavarovane mezde, katera odgovarja približno faktičnemu zasluzku povprečnega delavca, za zadnjih 6 mesecev.

Letna razlika

Mesec	moških	ženskih	skupaj
Junij	- 1.76	- 0.76	- 1.58 Din
Julij	- 1.32	+ 0.02	- 1.08 »
Avgust	- 1.13	+ 0.16	- 0.85 »
September	- 1.06	+ 0.22	- 0.74 »
Oktober	- 1.05	+ 0.29	- 0.68 »
November	- 1.05	+ 0.12	- 0.72 »

Celokupna dnevna zavarovana mezda vseh članov OUZD-a, katera odgovarja približno faktičnemu dnevnomu zasluzku vseh zavarovanih delavcev, je radi manjših plač še vedno nekoliko nižja ca. 2.5%, nego lansko leto. Vendar se tudi ta razlika polagoma zboljšuje, kakor je razvidno iz sledeče tabele.

Letna razlika

Mesec	moških	ženskih	skupaj Din
Junij	-205.929,60	-19.582,80	-225.512,40
Julij	-157.975,60	+14.418,40	-143.557,20
Avgust	-128.406,80	+24.556,40	-103.850,40
September	-93.829,20	+29.794,80	-64.034,40
Oktober	-67.018,40	+32.707,60	-34.310,80
November	-76.896,80	+32.073,20	-44.823,60

Pri nas imamo zelo moderno urejeno soc. zakonodajo, ki se pa izvaja v majhnem obsegu. Krivo je pri tem to, da delavstvo ni strokovno organizirano. Posamezniki, ki na temelju soc. zakonodaje kaj zahtevajo, pa se enostavno udušijo s tem, da se jih vrže na cesto. Tudi tu velja geslo: »Sloga jači, nesloga tlači«.

Koncem leta 1932 je bilo zavarovanih pri bratovskih skladnicah 10.286 polnopravnih članov, 7.162 njihovih zakonskih drugov in 14.568 otrok. Vsega skupaj je bilo zavarovanih 36.686 oseb. Poročilo brat. skladnice 1932.

OUZD prireja po vseh večjih industrijskih centrih predavanja o preprečevanju nezgod. S temi predavanji je začela leta 1926 in se jih je doslej vršilo 28 v različnih krajih. Ta predavanja je prišlo poslušat 4900 ljudi — pri 80.000 zavarovancev, malo manj kot nič.

Zbornik del. zav. 1922—32.

Poravnajte naročnino!

Današnji številki so priložene položnice. Poslužite se jih!

Tovariši! Posvečajte čim večjo pozornost svojemu delavskemu tisku. »Delavska Pravica« mora v vsako krščansko delavsko hišo.

Srečno in veselo novo leto želé sledeče tvrdke:

Srečno in veselo novo leto

želim vsem, ki posečajo mojo gostilno in se še nadalje priporočam

Martin Drnovšek,

gostilna pri Francku, Potoška vas, Kotredež.

Srečno in veselo novo leto

želi vsem

**Ljudska kuhinja
v Zagorju**

Srečno in veselo novo leto

želi vsem svojim odjemalcem

**Ljudska gospodarska
zadruga**

in podružnica v ZAGORJU

Jesenice. Pri novoletnem inseratu I. Del. konsumnega društva r. z. z. o. z. se nam je vrnila pomota in sicer bi se moralo pravilno glasiti, da znaša pristopnina 1.— Din in ne 10.— Din, kakor je bilo objavljeno.

Srečno in veselo novo leto

želi

**Ljudska hranilnica
in posojilnica**

v Zagorju

Srečno in veselo novo leto

želi vsem svojim odjemalcem in se tudi v nadalje priporoča

ANTON MEDVED

mesar in prekajevalec v Zagorju

Srečno in veselo novo leto

želi vsem svojim odjemalcem in se priporoča tudi v nadalje

FRANC DRNOVŠEK

strojno mizarstvo v Zagorju

Srečno in veselo novo leto želim vsem, ki posečajo mojo gostilno in se priporočam tudi v novem letu. — Kapljica izborna!

JANKO HRASTELJ

gostilna, Selo pri Zagorju

Srečno in veselo novo leto želim vsem, ki posečajo mojo brivnico in se v nadalje priporoča

FRANJO HERING
brivec — Zagorje

Srečno in veselo novo leto želi vsem svojim odjemalcem in se tudi v nadalje priporoča

ALOJZIJ IN JUSTINA KIC

trgovina z mešanim blagom
in parna pekarna v Zagorju

Srečno in veselo novo leto želim vsem svojim odjemalcem in se priporočam tudi v nadalje

LEOPOLD DOLANC

mesar in prekajevalec, Zagorje

Srečno in veselo novo leto

želi vsem

BERNIK IVAN

mesar

Jesenice — Gosposvetska cesta